

popolnej zavesti in zdravi pameti svoje imetje jako modro razdelili, zatoraj: Lahka jim zemlja in blag spomin! Eden od žlahte.

Iz Slov. Bisterskega okraja. (Nepotrebnost je za.) Neki dopisun iz Slov. Bistrice v „Marb. Ztg.“ razlivi svoj žolč nad trgovcem Nejakom zato, ker so ga nekateri okrajinci svojim somišljencem priporočili. Oni dopisun (sicer znani) pravi med drugim: kako zamore g. Nejak se s Stigerjem in Kopačem meriti? — O nam je dobro znano, da so ti ljudje obogateli, ali od koga so obogateli? O tem pa dopisnik kar molči, da je njih bogastvo ravno od žuljave roke slovenskega kmeta. Da bi teh ljudi ne bili slovenski kmetje podpirali, od njih kupovali, kakšno bi bilo njih stanje sedaj? Oni bi že bili morali zdavnej šila in kopita pobrati in se med svoje nemške (?) brate podati. Kakor je že slovenski kmet sploh potrpežljiv, zato je tudi vedno hodil kupovat k svojim sovražnikom, kajti on še doslej mislil ni na to, da bi, če on ne zahaja več v njih prodajalnice, morali njegovi nasprotniki obnemagati. Ker pa vsi ti gg. v Bistrici pri vsem tem, da od slovenskega kmeta živijo, vendar mu pri vsaki priložnosti nasprotujejo in delajo zoper njegovo pravico, ali nam je mogoče take ljudi dalje podpirati? Nikakor ne. Sicer ste nas motili en čas, in ste mislili, da nas boste potujili, ker smo bili dolgo brez vse intelegence, razun častite duhovščine, kmetje sami sebi prepuščeni. Ali hvala Bogu, sedaj imamo precejšnje število narodnih kmetov, katerih značaj se ne upogne pod najhujšo nemčursko silo. In kakor je kmet budil kmeta iz narodnega spanja, tako bode tudi kmet opominjal kmeta, naj ne hodi več pred prag onim, kateri so mu sovražni. Naše geslo bodi: Svoji k svojim! G. Nejak pa je naš rojak, kmetov starišev sin. On je naš trgovec in mislimo, da veže vsakega Slovenca dolžnost kupovati pri njem. Da ga naši nasprotniki težko gledajo, to je lahko umevno, saj nas vse, kakor sploh, kar je slovenskega, težko vidijo. Sicer pa želimo tem ljudem, da se umirijo, drugače jim hočemo v prihodnje njih delo bolj na drobno poročati. Več kmetov.

Od sv. Bolfanka v Ljutomerskih goricah. Dne 30. p. m. smo tukaj pokopali g. Jurija Mikelnja, učitelja v pokoji. Pokojnik je bil sin kmečkih roditeljev, rojen l. 1812 v Slabotincih župnije sv. Jurija na Ščavnici. Najprej je bil začasno nameščen pri sv. Andražu v Slov. goricah, potem je služboval nekaj časa kot podučitelj pri sv. Križu na Murskem polju, nadalje je učiteljeval nekaj let pri sv. Lenartu blizu Velike nedelje in pri Mali nedelji, dokler ni prišel l. 1850 k sv. Bolfanku, kjer je služboval do l. 1876. Pokojnik je bil vesten učitelj. Mnogi slovenski sinovi, ki so prišli na višje šole, bili so poprej njegovi učenci. Samó v do-

mači župniji so hodili k njemu v šolo Matej Trstenjak, bivši nadučitelj; Božidar Flegerič, dr. Andrej Klemenčič, nadučitelj Josip Mihelič, pokojni župnik Alojzij Pevec, franjevec Matej Zabavnik, njegov sin jedinec g. profesor Karol Mikel in č. g. Franjo Munda, kapelan v Ormoži. Kakó je bil spoštovan in ljubljen, pokazal je sijajno njegov spreved. Lepo je govoril naštevajoč pokojnikove zasluge domači nadučitelj g. Fr. Rakuša in ginljivo je bilo kratko slovo, katero je izrekel č. g. župnik I. Trampuš. Učitelji pevci so mu zapeli prekrasno nagrobno pesen. Oči vsakega prisotnika so v solzah plavale. Bodi lahka zemlja in blag spomin vrlemu možu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri naši vojski se je izvršila te dni sprememba ter se ji pravi poslednj ne več „c. kr.“, ampak „c. in kr.“ vojska. Le-ta sprememba je sicer na oči majhna, vendar pa je v njej veliko pomena; blizo toliko, da ima ona poslednj dva dela, avstrijski in ogerski. — Naš minister za zunanje zadeve, grof Kalnoky, pojde v nekaterih dneh h knezu Bismarcku v Friedrichsruhe in to je necim ljudem znamenje, da naša zveza z Nemčijo in Italijo ne drži več dobro, ali nam se dozdeva, da za to še ni nič strahu. — V dež. zbor v Gradcu predlaga dež. odbor, naj vzame dežela zavarovanje zoper škodo po ognji, toči itd. v svoje roke. Nam bi to bilo po volji, ali eno nas straši — to, da nimamo nič prav zaupanja v sedanji dež. odbor, saj gleda pri vsaki stvari najbolj in vselej le na večjo slavo nemštva. Tudi tako zavarovanje bode torej njemu le bolj za klešče zoper slov. ljudstvo. — Na čelu štajarskim nemškim konservativcem stoji, odkar je princ Liechtenstein odložil čast dež. in drž. poslanca, mrg. Al. Karlon in ostane jim torej slej ko prej verska šola v načrtu njih želja. — Zadnja povodenj je naredila Korošcem ob Dravi in nje pritokih veliko škode, dela o poravnanji Drave niso ostala brez škode, vendar pa je dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow, izrekel v dež. zboru, da je ni bilo pri njih veliko. — Zoper novo postavo, ki jo predlaga c. kr. vlada na Kranjskem ter meri na to, da naj bodo poslednj le velike občine, vzdiguje se sedaj že veliko občin, češ, da bode potem jim še več denarja šteti za-nje. — Gorenjce boli še vedno, da jim je vlada vzela nižjo gimnazijo v Kranju ter se tolažijo še s tem, da jim jo more biti še le kje pusti c. kr. naučno ministerstvo. — V Gorici dobijo še nov italijanski list „Il dovere“ in, kakor se sodi po prvih številih, je list konservativne, avstrijske stranke. — Iz Trsta so prepeljali tri Italijane v Inomost v Tirolah ter jih bodo ondi sodili zavoljo vele-

izdaje. V Trstu bi se pač obsodba ne vršila brez hrupa. — V dež. zboru za Istro so čudno začeli svoje delo; dež. glavar dr. Campitelli je govoril samo italijanski, njegov namestnik dr. Dukič samo hrvaški in zastopnik c. kr. vlade je govoril pol laški in pol hrvaški. — Naj se izpopolni vseučilišče v Zagrebu ter odpre že kmalu oddelek za zdravilstvo, zato nabira sedaj posebno društvo denar, ali „dobri prijatelji“ Hrvatov v Pešti, se ne izmenijo nič zato društvo pa tudi ne za vseučilišče. — Neki madjarski stranki je zoperno vse, kar še opominja človeka, da Ogerska ni po vsem sama za-se in zato ni čuda, če bôde tem ljudem črno-rmeno bandero v oči, čudo pa je, da jih še kdo zagovarja in to v drž. zboru. To je v resnici domoljubje, ki mu ne želimo, da se dobi še kje druge enako. Minister Fejérváry pa jih je vendar-le malo krcnil po prstih; škoda, da bode njegova beseda izdala pri njih le malo!

Vunanje države. Da niso hodili Italijani poštene poti, ko so vzeli sv. Očetu Rimsko mesto, to je znano, zato pa nič niso radi, če jih kdo spominja na to in sklepi na raznih katoliških shodih so jim torej prav trn v peti. — Crispi, prvi minister ital. vlade, ne mara sprejeti turskega poslanca Vahan-effendija in pravi se, da za to ne, ker je poslanec po svoji veri kristjan, ljubši mu bode pa po takem mohamedanec. — Na Francoskem se pripravlja zveza vseh konservativnih poslancev v eno stranko — v katoliško; žalostno, če je ondi že potreba take stranke, vendar pa, če doseže to, da dobi vlado v svoje roke, ne bode ona brez vse koristi. Doslej so bile vse vlade v nasprotju s katol. cerkvo in je torej v resnici že potreba, če že naj ostane republika, da bode vsaj v rokah kat. mož. — V Angliji prihaja zopet ime Gladstone na vrh in sedanja vlada si je v resnici že v strahu, da ji pri novih volitvah odklenkne ter dobi Gladstone krmilo vlade v roke. To bi bilo vsekako veselo za uboge katoliške Irce! — Nemški zavezni vladi bode treba 269 milj. posojila. Cesar Viljem se je odpeljal s cesarico skosi Monza, mesto v Lombardiji, v Atene ter sta bila več dni gosta ital. kralja Umberta in se bosta, kakor se sliši, tudi nazaj gredoč oglasila pri njem. Ne vemo, kaj da kje pomenja to veliko prijateljstvo. — Ako je resnica, odšel je ruski car iz Berolina ter nesel seboj zavest, da Rusija nima sovražnika v Evropi, ki bi jo silil v vojsko. — Prince Koburški, knez vseh Bolgarov, je bojda dosegel novo drž. posojilo in sicer pri „Länderbanki“ na Dunaji ter se vrne kmalu nazaj v Sofijo. — Srbska skupščina že zboruje in jej gre doslej posvetovanje še vse po volji, predloga gledé kraljice Natalije pa še nima v rokah. — Iz Črne gore preseli se 1200 ljudi na srbsko zemljo, ker nima uboga dežela za-

nje kruha. — Raznesel se je bil glas, da so se na Kreti, otoku pod tursko oblastjo, vzdignili štirje polki ter Šakir-effendiju odrekli pokorščino. Effendi pa preklicuje to vest, češ, da ni nič resnice na njej. — V Zanzibaru, v Afriki, je tamošnji sultan izdal povelje, da so vsi otroci sužnjev, porojeni v tem letu, prosti in je sultan tudi sicer pri volji, naj se stori v njegovi državi vse za to, da se odpravi suženjstvo. — Po časi, vendar pa si vedno več tal pridobiva Nemčija v Afriki in je vidno, da išče ona odpreti pot svojim trgovcem, čem dalje bi se dalo. — V Minesotti, državi v severni Ameriki, so si tamošnji Slovenci vstanovili podružnico sv. Cirila in Metoda in šteje podružnica že čez 150 udov. To je lep glas iz novega sveta.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

b) Reformacija ali cerkveni razdor.

Znano je, da se je seme krivovere, katero je početkom 16. veka v Nemčiji zasejal Martin Luter, le prehitro razširilo tudi po Avstrijskih deželah. Na Štajarsko zatrosilo se je s Solnograškega ter je toliko bujnejše rastle in se globoko vkoreninilo, ker je našlo že precej obdelana-in pripravna tla.

Koncem 15. veka gospodarila je namreč vsepovsodi, osobito pa po mestih, trgih in viteških gradovih strašna razuzdanost in nravna popačenost. Ljudstvo je v verskem oziru bilo v obče mlačno in vnemarno ter se ni brigalo ne za poste in nedelje, ne za prejemanje sv. zakramentov in za druge verske dolžnosti, temveč je živelo po svojih grešnih željah in streglo vsem le mogočim strastem. Isto tako se je tudi med svetno duhovščino in po samostanih šopirila pohotnost in kar je v zvezi z njo ter je pouzročila semtertje grozen nered. Cesar Maksimilijan I. je sicer na deželnem zboru v Inostu, dne 24. maja l. 1518. dal med drugim tudi ukaz, da se mora bogokletstvo, pijančevanje, potrata pri gostijah in pogrebščinah, gizdost v oblačilu, goljuhnja, razuzdanost itd. ostro kaznovati,¹⁾ a ker takih in enakih ukazov ni nikdo izpeljeval, je vse pri starem ostalo.

K temu so se v srednjem veku vtihotapile tudi v katoliško cerkev različne nerodnosti, katerih vrhovni cerkveni poglavarji pri najboljši volji niso mogli kar čez noč odpraviti.

Ni se toraj čuditi, da je nova vera pri tako ugodnih razmerah našla povsod mnogo prijateljev. Grajščaki in plemenitaši, katerim so se po cerkvenem premoženju sline cedile, so

¹⁾ Muchar. VIII, 272.